

**Dissertatio inauguralis medico-legalis de differentiis partus vivi et vitalis ...
/ exponet Georgius Christophorus Baumgaertner.**

Contributors

Baumgaertner, Georg Christoph.
Universität Altdorf.

Publication/Creation

Altorfii : Typis Joh. Georgii Meyeri, [1747]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/tntvkbu5>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

**wellcome
collection**

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

<https://archive.org/details/b30782041>

DISSERTATIO INAUGVRALIS MEDICO · LEGALIS

D E

D I F F E R E N T I I S

P A R T V S V I V I

E T V I T A L I S

Q V A M

DIVINIS SVB AVSPICIIS

CONSENSV ET AVCTORITATE
GRATIOSAE FACVLTATIS MEDICAE

IN CELEBERRIMA ALTORFENSIVM VNIVERSITATE

PRO LICENTIA

VMMOS IN MEDICINA HONORES
ET PRIVILEGIA DOCTORIS
LEGITIME CAPESSENDI

D. III IANVARII A. S. R. CLO IO CCXXXVII

PUBLICO ERVDITORVM EXAMINI

EXFONET

GEORGIVS CHRISTOPHORVS
BAVMGAERTNER

SVINFVRTHENSIS.

ALTORFII

TYPIS IOH. GEORGII MEYERI ACAD. TYPOGR.

INSTITUTIO IN UNIVERSITATE MEDICA

DE REBUS
PARTVS
ET VITALIS

DE REBUS
CONSTITVTIS
FACULTATIS MEDICAE
CELEBRISSIMAE UNIVERSITATIS

PROFESSORIS
IN MEDICINA
ET PRACTICA
LEO. CHRISTOPH. BÄRMANN

LEO. CHRISTOPH. BÄRMANN
PRACTICO ANATOMICO
ET PRACTICO

STOCKHOLM

VIRO
PERILLVSTRI AC GENEROSO
EXCELLENTISSIMOQVE
DOMINO
CHRISTOPH. CONRADO
DE BAVMGAERTNER
SERENISSIMI S. R. I. PRINCIPIS
ET MARCHIONIS BRANDENBURGICO-
ONOLDINI
MINISTRO STATVS
ET
CONSILIARIO INTIMO
NEC NON
AD SPLENDIDISSIMI CIRCVLI
FRANCONICI CONVENTVM
QVI NORIMBERGAE EST
LEGATO PRIMARIO

DOMINO AC MAECENATI SVO
PER QVAM GRATIOSO

HANCCE INAVGVRALEM

MEDICO - LEGALEM DISSERTATIONEM

IN TESTIMONIUM

DEMISSI ET GRATISSIMI ANIMI

CVM VOTO

VALETVDINIS INTEGERRIMAE

VITAE LONGAEVAE

PERPETVAEQVE FELICITATIS

OMNI

QVA DECET

REVERENTIA ET DEMISSIONE

OFFERT DICAT DEDICAT

CULTOR ET CLIENS

OBSEQVENTISSIMVS ET OBSERVANTISSIMVS

A V T O R.

A. Ω.

PROOEMIUM.

*V*erba valent sicut nummi: quod vulgari proverbio dicitur. Nec omnino a vero aliena est sententia, et nummi cum verbis multiplicem admittunt comparationem. Sicuti enim, si nummis certum alicubi statutum est pretium, nemo, istius valoris peritus, periculum damni subire poterit, sive in numerandis, sive recipiendis pecuniis: ita quoque, si verbis quibusdam certus et definitus assignatus est sensus, isque communi omnium suffragio confirmatus; fieri non potest, ut quisquam in errorem valoris et significatus istiusmodi vocabuli illabatur. Ex adverso, si dubium nummorum quorundam pretium sit, et valor eorum alius ab hoc, alius ab illo, statuatur populo; saepe accidit, ut alter praeter opinionem aliquid lucretur, alter vero praeter spem damnumpatiatur. Pari modo, si vocabulis quibusdam nondum constet certa aliqua et definita notio, sed ab aliis hac, ab aliis vero alia ratione usurpari soleant; necesse est, ex ambiguitate ista, et promiscuo verborum usu, varios errores nasci. Vnde enim tot contentiones eruditorum, tot criticorum controversiae, tot philosophorum disputationes, suboriuntur, quam ubi verbis ali-

um; eumque vel iusto maiorem et ampliorem, vel solito angustiorem, vel denique prorsus alienum, significatum tribuant? Saepe meliora speranda, et certiora fuissent eruenda, si idem eiusdem vocis valor ubique constitisset. At vero, promiscuo verborum usu factum est, ut non raro in gravissimos seducti sint errores Viri quidam ceteroquin doctissimi. Id ipsum videre licet ex eo, quando partus vivus atque vitalis saepissime pro uno eodemque iudicatus est a multis; cum tamen alii diversam utrisque nominibus vim non sine ratione tribuerint. Ut itaque pretia istorum verborum vera et genuina eruantur, noxia vero utrorumque nominum confusio in posterum evitetur; operae pretium erit, in id sedulo inquirere, an, et quomodo partus vitalis a vivo discrepet? Cum enim apud iuris peritos, et in foro litigantium civili, saepius hac de re quaestio existat, quae potissimum e fundamentis medicinae genuinis decidenda est; ideo speciminis inauguralis loco, iussu et consensu inclytæ Facultatis Medicæ in hac celeberrima Altorfensium Musarum sede, mihi proposui, de differentiis partus vivi atque vitalis quaedam disserere, ita quidem, ut quantum medicina ad litem hanc dirimendam faciat, ad illud vel maxime respiciam, aliisque legum iuris cultoribus ea relinquam, quae e foro iuridico amplius hac de re investiganda supersint. Faxit DEVS Ter Optimus Maximus, ut labor iste multorum hominum commodis inserviat!

DE
DIFFERENTIIS
PARTVS VIVI ET VITALIS.

§. I.

Non vana est disceptatio, non sterilis logomachia, nec levioris causae argumentum, serio disquire-
re, an? et quomodo partus vitalis a vivo distin-
guendus sit? si enim in hanc rem penitus inquiramus, ex natura et gravitate huius problematis sua sponte elucescit, quaestionem hanc non levioris, sed certe maximi momenti causam, ideoque investigatione hoc magis dignam esse, quo magis necessarium ac utile est, discrimen, quod inter utrumque partum intercedit, luculentius evolvere, atque apertius docere. Non medicorum tantum interest, haec tractare, sed etiam in variis casibus forensibus haec moveri et agitari solet quaestio; siquidem ab illa interdum vita et mors, honesta fama et bona, pendent, et neglecta eius rei cura, fieri potest, ut aequae immerenti ultimum supplicium inferatur, ac alter, qui mortis poenam bene promeruit, impunis evadat. Si decisiones et responsa quaedam perlustramus; non raro inveniuntur casus, in quibus sanctitas iustitiae, praeter opinionem iudicis, maculis cuiusdam impietatis inquinata, et nonnullorum iuribus non parum derogatum est, ideo, quod haec quaestio aut non satis mota, aut minus rite decisa fuerit. Equidem haud negaverim, ab antiquis Medicis, eorumque placitis, utpote quibus leges quaedam forenses innituntur, huiusmodi errores promanasse. At enim vero, sicuti nostris hisce temporibus fundamenta medicinae maximam partem magis exulta, et naevi quidam pristinae eius doctrinae emendati sunt; ita aequum est, ut vana antiquorum praeiudicia

Ratio tractandi argumenti.

non tantum e medicina removeantur , sed etiam errores , qui inde in Iurisprudentiam irrepere , simul ex hac legum doctrina evellantur , ac veritatis nitor luci publicae restitua- tur , ut illi , qui Themidis puritatem polluere verentur , melius certiusque intelligant , cuinam sententiae tutius sub- scribendum sit. Hanc ob causam celeberrimi quidam Me- dici differentiam partus vivi et vitalis in libris medico- fo- rensis docendam sibi quidem sumserunt ; at plerique bre- viter saltem eam pertractarunt. Quoniam tamen haec res uberiore investigatione omnino digna est ; hinc paullo plenius illam nunc pervestigandam censui , ut pateant ratio- nes , ob quas a nonnullis veterum placitis recedere , et le- gum quarundam tenorem aliquantum mutare , fas sit. Nam statim quidem possem praemittere insignem utilitatem , quam sollicita huius quaestionis medico-legalis disquisitio secum afferat ; ast cum in ipsa tractatione passim exempla occurrant , quae usum illius satis docere possint : hinc illud ipsum in fine dissertationis huius breviter recensendum diffe- ro ; nunc initium facturus ab iis rebus , quae ad illustran- dum argumentum nostrum , et ad vocum interpretationem faciunt , quibus dilucidatis , ad docendam et comprobandam , limitandamque partus vivi et vitalis differentiam progrediar , usum et necessitatem eius ad extrema refer- vaturus.

§. II.

Quid par-
tus?

Quoniam *partus* vocabulum vario sensu accipi solet ; necesse est , notionem eius nunc evolvere , ut quilibet certus evadat , quo sensu nomen illud hac in quaestione usurpetur. Partus enim , a *pariendo* dictus , proprie et fre- quenter denotat ipsum parturiendi actum , quo foetus in hanc lucem naturali ratione editur. Deinde , licet minus usitate , modo pro puerperio , modo improprie et rarius pro

pro abortu , sumitur. De his vero mihi nunc sermo haud est ; sed hoc loco , ubi de partu vivo et vitali quaeritur , *partus* nomen usurpari solet *pro ipso foetu , seu infante recens edito* , eoque sive per partum naturalem excluso , sive per sectionem caesaream extracto , utpote in quo sensu etiam leges *partus* vocabulum admittunt : *Add. l. necare 4. ff. de lib. agnosc. l. septimo 12. ff. de statu hom. l. Non sunt 14. ff. eod. l. interstipulantem 83. §. si quis 8. ff. d. V. O.* Non tamen nego , partum etiam pro foetu , in utero adhuc latente , aliquando a non nullis , sed improprie , assumi , si scilicet de vita eius quaestio moveatur. Denique notandum est , me tantum de partu *hominis , seu foetu humano* , non vero de qualicunque animante , neque de monstro ab humana specie alieno , neque de mola , vel alia praeternaturali re , per partum ex utero excreta , sermonem facere.

§. III.

Nunc ordo requirit , ut monstrem , quid sit *vivus* et *vitalis* partus ? Vtraque vocabula ortum suum trahunt a *vivendo* , vel a *vita* , ideoque eandem originem atque significationem habere videntur. Quemadmodum autem raro , aut vix unquam , duo occurrunt nomina , quae eundem sensum perfecte comprehendant ; ita pari modo haec duo nomina , *vivi* nempe et *vitalis* , comparata sunt , ut non exacte inter se conveniant. Quodsi enim eorum definitionem et usum intimius perspiciamus , quomodo non tam grammaticae , latinae , et promiscuae , sed in sensu strictiori , Medicis ac Iuris consultis usitato , cum aperto rei designatae discrimine intercedente , in usum veniant ; statim invenimus , ipsis non aequalem omnino sensum , sed distinctum , tribui posse. Siquidem si modum et formulas loquendi , quibus ENNIUS , CICERO , VIRGILIUS , PLINIUS , VEGETIVS , aliique his vocabulis usi sunt , sub examinis incudem revocemus ,

Quid vivus et vitalis in genere?

cemus ; non possumus non fateri , hos celebres latini sermonis antistites aliam notionem sub nomine *vivi* , aliam vero sub *vitalis* verbo , comprehendisse. Nolo singulas hic percensere et illustrare sententiarum formulas , quibus laudati modo Auctores sensa animi sui exposuere. Satis enim intelligimus , illos , dum *membra vitalia* , *sanguinem vitalem* , *colorem vitalem* etc. allegant , ipsos satis cognovisse , nomen *vivi* id ipsum haud , quod *vitalis* , denotare potuisse. Nam *vitalitas* magis involvit potentiam vivendi , vitamque iuvandi ac prorogandi ; cum ex adverso *vivi* vocabulum saltem praesentiam et actum ipsius vitae indicet. In sequentibus enim videbimus , rem ipsam , inter se distinctam , distinctis etiam nominibus compellendam esse , atque magis e natura rei , quam e vanis speculationibus , differentiam hanc promanare. Tantum enim abest , ut haec discrepantia novitatem sapiat , aut naturalem vocum interpretationem invertat , iisque vim inferat ; ut potius tam consuetudini , quam rationi , omnino conveniens sit , laudandique sint illi medici et iuris consulti , qui cuilibet istorum verborum suum propriumque sensum tribuere haud intermiserunt. *Vivus* enim idem est , ac *vivens* , seu , quod *actu vivit* ; *vitalis* vero , quod non modo vivit , sed etiam *vitam habere* , *eamque promovere et protrahere amplius valet*. Accedamus itaque ad definitiones medicorum celeberrimorum , quibus partum vitalem a vivo distinguunt.

§. IV.

Quid seorsum vivus sit partus , et quotuplex ?

Etiam si multos scriptores medicinae legalis evolvas ; paucos tamen invenies , qui partum vivum et vitalem seorsum , adaequate et distincte , definiverint. Exinde vero factum esse iudico , ut iuris consulti plerique in discernendis his vocabulis haud adeo solliciti fuerint , sed utrisque promiscue,

miscue, quasi eundem sensum obtinerent, saepissime usi sint. Ex iis vero Auctoribus, qui maiorem curam in distinguendo partu vivo et vitali adhibuerunt, eam lubet praemittere definitionem, quam Ill. TEICHMEYERVS habet. a) *Vivus*, inquit, *partus dicitur, qui vivus quidem excluditur, et exclusus per aliquot momenta diesve in vita potest subsistere; ob immaturitatem tamen diu vivere, vitamque continuare haud valet. Hic alias dicitur debilis, immaturus, praeternaturalis, abortivus.* Nemo non videt, hoc loco Auctorem nominatum de partu tantum vivo, simpliciter tali, eoque non vitali et abortivo, sermonem fecisse, ac magis specialem eius sensum, quo scilicet vitali partui opponitur, allegasse; generalem vero eius conceptum silentio praeteriisse, cuius tamen mentionem iniecisse, res ipsa postulat. Si itaque hanc rem accuratius peruestigemus; non possumus, quin duplicem partus vivi descriptionem suppeditemus. Fieri enim potest, ut certo respectu partus vitalis saepius dici simul possit ac debeat vivus; ideoque utraque vocabula interdum commode coniungi, (etiamsi non invicem commutari,) queant. Alio vero respectu eadem voces simul stare nequeunt, sed sibimet vicissim opponuntur. Hinc necesse est, *duplicem distinctamque partus vivi definitionem* adstrui, *aliam nempe magis generalem, et ampliorem; aliam vero specialem, magis et angustiore.*

§. V.

Generatim quidem et *sub latiori termino, partus vivus* Quid videm est, ac vivens, sive is, qui actu vivit, sive infans, qui partu editus, vixit, et indicia quaedam vitae praesentis post partum de se prodidit. Hoc sensu partus vivus vitali non omnino contrariatur; siquidem partus tam vitalis, quam vivus in genere, et latiori sensu?
non

*) Institut. Med. legal, Cap. IX. Quaest. 2. p. 52.

Quid vivus partus in strictiori sensu?

non vitalis sub vivo partu militat. Vitalis enim etiam vivus edi solet; et licet non vitalis in hanc lucem prodeat, vivus tamen nihilominus aliquando nascitur, et criteria vitae monstrat. Hoc itaque intuitu uterque partus, vivus scilicet et vitalis, interdum convenire solent; licet non semper coniungi possint. Quamvis enim omnis partus vitalis, quamdiu actu vivit, cognominari possit vivus; attamen non vacat, vicissim affirmare, quod omnis partus vivus etiam sit vitalis. Probe enim tenendum, duplicis generis foetus *vivos* pro-
gigni, *vitales* nempe, et *non vitales*. Non raro enim eni-
tuntur feminae foetus vivos quidem, at non vitales. Vita-
litas etiam plus involvit hoc loco, quam simplicem vitam, id
quod in sequentibus apertius patebit. Sicuti vero ex his
constat, vitam infantis qualemcunque non absolute vitalita-
tem, proprie sic dictam, simul comprehendere, sed aliquan-
do hac destitui: ita intuitu huius conditionis, (dum nempe
partus *simpliciter vivus*, at *non vitalis*, intelligitur, atque
vitali partui opponitur,) sensum *strictiorem et magis propri-
um*, solamque *vitam sine vitalitate* respicientem, vocabulo
partus vivi tribuere fas est, quem in modum supra allegata
TEICHMEYERI definitio, quae *simpliciter vivum et non vitalem*
describit, admitti potest; ad quam etiam accedit illa, quam SCHV-
RIGIVS b) habet, dum ait: *Partus, seu foetus vivus, vocatur, qui
vivus in mundi theatrum ex utero materno progreditur, atque post
talem exclusionem per aliquot momenta, horas, dies et septima-
nas vita equidem fruitur, ob aliqualem vero (seu potius na-
turalem) debilitatem vel immaturitatem post paucum tempo-
ris interstitium vivere desinit, uti nonnunquam in foetibus
abortivis adnotatur.* Adhaec praemonendum duco, postre-
mo hoc et *strictiori* usurpandi modo, partus vivi nomen in
hac dissertatione mihi usu venire, ubi *simpliciter pro vivo, et
non vitali sumitur, adeoque vitali opponitur.* §. VI.

b) in embryolog. Sect. X. Cap. IV. §. 3. p. 886.

§. VI.

Iam *quid?* et *quotuplex partus vitalis sit?* dispiciendum. Equidem, si ad usum vocabuli *vitalis* respiciamus, illud tam a medicis quibusdam, quam a Iurisconsultis, vario modo usurpari animadvertimus. Modo enim *laxiorem et impropriam*, modo *strictiorem et propriam*, significationem admittunt. Quin imo FR. HOFFMANNVS c) triplicem vim eidem nomini tribuere haud dubitat. Nimirum embryonem statim a conceptione vitalem dici posse statuit, simul nempe, ac punctum saliens sub formatione partium moveri, et primis mensibus humores per corculum et vasa agitari coeperint, licet mater hunc motum, ob partium foetus teneritudinem, nondum percipiat. Deinde vitalem esse putat medio gestationis tempore expleto, quo mater foetum sese apertius in utero moventem persentiscit. Tandem ubi foetus perfectam partium conformationem accepit, ita, ut etiam extra uterum in libero aere vivere, lacte et alimentis congruis nutriri, ac adolescere valeat; tunc *foetum vitalem*, et quidem *proprio nomine*, compellari posse concludit. Nemo non perspicit, binis prioribus modis notionem partus vitalis nimis laxam, minus usitatam, et, ceu ipsemet Auctor fatetur, non nisi *impropiam* esse, atque cum vivo foetu permutatam; postremam autem interpretationem rectius magisque adaequate foetui perfectiori, eoque extra uterum ad diutius vivendum magis idoneo, adiudicari posse, utpote quem significatum tam Medici, quam Icti, si quidem voces cautius adhibere praeoptarint, haecenus usu receperunt. Neque vero is sensus ab antiquissimo Latii genio recedit. Si enim ad fontes latinos revertamur, et a prisca aetate usum nominis *vitalis* repetamus; facile convincimur, illud maiorem potestatem
 B innue-

Quid? et
 quotuplex
 sit partus
 vitalis?

c) In medicinae Consultat. Part. V, Dec. III. Cas. 3. p. 181.

innuere, quam vivum. Ita *causam vitae* simul involvere intelligimus ex LVCRETIO d), ubi cecinit:

Vivit, et aetherias vitales suscipit auras.

et alibi e):

- *supra docui, quae sint vitalia nobis.*

HORATIVS f) *durationem vitae* comprehendit, dum ait:

- - - O puer, ut sis
vitalis, metuo.

LIPSIUS g), SENECAM interpretaturus: *Vitalia*, inquit, *mansura, vitam et aevum ferre possunt.* Praetermitto *vitalem spiritum, facultatem, motumque vitalem*, aliaque antiquis temporibus usitata cognomina. Certum enim est, haec, itemque viscera, ideo cognominari vitalia, quod non tam vivant, quam vitam potius sustineant, foveantque. Pari ratione in institutionibus medicis *actiones* quaedam vocantur *vitales*, non, quod vitam praesentem tantum indicent, sed etiam illius perseverantiae potior causa existant. Quin imo *suaviorem et perfectiorem vitam* ex amicitia declaraturus CICERO h), ENNII sententiam mutuatus, quaerit: *quae potest esse vita vitalis?* Ex his vero satis elucescere existimo, nomen *vitalis*, usu magis proprio acceptum, non vitae tantum praesentiam, sed eius quoque *causas, effectum, durationem et praecellentiam generatim, et respective simul*, involvere. Eundem sensum de *partu* quoque *vitali* apud antiquos obtinuisse Medicos, testis est CELSVS i), ubi, causas abortus ex tempestate repetiturus, tandem ita loquitur: *Gravidae quidem*

d) de rerum natura, Lib. III. vers. 406.

e) Id. Lib. VI. v. 1092. f) Lib. II. Sat. I. v. 60. 61.

g) in Epist. Senec. 39. p. 242.

h) de Amicitia, Cap. VI.

i) de Medicina, Lib. II. Cap. I.

dem feminae, quibus tum (potius nondum*) adest partus, abortu periclitantur: hae uero, quae gignunt, imbecillos, vixque vitales, edunt. Hoc postremo loco CELSVS, de legitimo et perfecto pariendi termino locutus, imbecillos et vix vitales vocat eos, qui, etsi naturali, et ad longius vivendum apto, termino nati sint, nihilominus tamen in vita vix, seu rarius,

B 2

mane-

* Hac occasione non potui, quin locum hunc CELSI corruptum, et a doctissimis Medicis praetermissum, nunc emendarem. Id enim privatim edoctus sum ab Excellentissimo Dom. Doct. WEISIO, P. P. et in Academia Altorf. h. t. Rectore Magnifico, Patrono et Praeceptore meo, nunquam non devenerando. Novae quidem CELSI editiones, ALMELOVENIANAM secutae, tum habent, utpote quam lectionem R. CONSTANTINVS margini editionis suae Celsianae, A. 1566. impressae, adscripsit. At vero cum in textu ipso, et in aliis vetustioribus exemplaribus, inveniatur vocabulum dum: id ipsum ad veriore purioreque lectionem paravit viam, sensuque verborum inter se bene comparato, docuit, particulam non ex Scribarum negligentia omissam, atque pro dum, vel tum, legendum esse nondum, vel nedum, aut necdum. Verborum enim rerumque nexus hanc emendationem requirit. Nimirum CELSVS partum tempestivum, seu naturalem, hoc loco opponit abortivo, seu praeternaturali. Dicit: quae gignunt gravidae, scilicet quibus naturale pariendi tempus adest, et quae alias vitales et fortes infantes eniterentur, hac interveniente noxia aëris vernalis tempestate, imbecillos et vix vitales edunt: ex adverso gravidae, quibus nondum adest partus, seu tempus pariendi naturale, abortu periclitantur. Non video, quomodo dum, vel tum, hoc loco admitti possit? Quomodo enim femina abortu periclitaretur, seu periculum metumque abortiendi incurreret, si iam dum, vel tum, adesset, seu actu praesens esset, partus? Illae potius feminae, quibus nondum pariendi tempus adest, abortum patiuntur. Ideoque patet, Auctoris mentem inverti, sive dum, sive tum, adscribatur; eam vero certius meliusque explicari, si nondum, nedum, vel necdum, restituatur.

maneant superstites. Vnde patet, apud Romanos olim eos foetus cognominatos esse *vitales*, qui *durabiles extitere et adolevere*. Hippocrates, ubi de partu octimestri loquitur, utitur uocabulo *περιγίνεσθαι*, quod interpretum latinorum alii expressere *vitalem*, alii vero *superstitem in vita esse*.

§. VII.

Quid sit
partus vi-
talis in
specie?

Minori nunc negotio eruere possumus, quid *propria significatione sit partus vitalis*. Nam non tantum e natura et usu vocabuli vitalis, sed etiam ex antiquorum aequae ac recentiorum medicorum consensu, cui etiam Icti plerique nostris temporibus adstipulantur, abunde patet, ad vitalitatem infantis non modo requiri, ut vivus edatur, et signa quaedam vitae de se prodat, sed etiam opus esse, ut extra uterum diutius vivere, et *in vita superstes natura sua esse possit*. Ideoque *partus vitalis is est infans, qui non solum vivus excluditur, sed etiam, ob maiorem organorum partiumque perfectionem, in hac vita subsistere et adlescere solet et valet*. Huc enim redeunt definitiones partus vitalis, quas ZACCHIAS *k)*, TEICHMEYER *l)*, GOELICKE *m)*, ALBERTI *n)*, alique habent. In sequentibus quaedam simul occasio differendi occurret, quousque partus iste vitalis cum *legitimo, perfecto, maturo, et naturali* conveniat, aut ab his discrepet? Cum enim interdum edantur infantes, vitales quidem, ast qui praemature tempore, et ante naturalem consummatumque gestandi pariendique terminum nati sunt, ideo-

k) Quaest. med. leg. lib. I. tit. II, quaest. I. 2.

l) citat. loc. Quaest. III. p. 52.

m) in medic. forens. cap. de foetu octimestri vit. §. I. p. 7. et spec. I. sect. I. §. 4. p. 5. seqq.

n) Syst. iurispract. med. P. I. p. 141. §. 3. et p. 142. lit. (f)

ideoque rarius in hac vita remanent; alii vero consuetum et naturale nascendi tempus attingant, atque perfectam hinc maturitatem adepti, saepius et frequentius supervivant: necesse est, ut *vitales* partus rursus dispescamus *in magis et minus tales, saepius, vel rarius, vitales.*

§. VIII.

Ante quam ad differentias partus vivi et vitalis accedam, monstrasse iuvabit, *an? et quatenus utrique inter se conveniant?* Si enim eas docuerim rationes, quibus positis ambo coniungi possint; hoc ipso eas removeo conditiones, quibus vicissim sibi non adversentur. Namque haud negaverim, utrumque partum certo respectu simul stare, eundemque natum aliquando tam vivum, quam vitalem, pronunciari posse. Etenim si femina, absoluto iam naturali et consueto gestationis tempore, scilicet in fine noni, vel sub initium decimi graviditatis mensis, foetum, omnibus numeris absolutum, perfectum, vegetum, maturum, vivumque enitatur; nemo negabit, huncce partum simul et vivum, et vitalem, cognominari oportere. Ita nempe utraque nomina, et quidem saepius, sine contradictione coniungi posse, certum est. Quinimo, si nomen vivi partus latiori sensu acceperis; notio vitalis adeo cum illo coniuncta est, ut, ceu supra § V indicavi, *vitalis partus sit quaedam species vivorum in genere*, nec vitalis, nimirum actualis, unquam dici recte possit, nisi qui vivat. Mortuum enim foetum actu vitalem cognominare haud licet; nisi separatim, et a vitae praesentia abstrahendo, a sola partium perfectiore et naturali, eaque prae imperfecto respective maiori, ad vivendum dispositione, ad *potentiam* eius vivendi et adolescendi argumententur; utpote quo sensu nonnunquam infantem, etiamsi mortuum natum, vitalem tamen vocant, dummodo maturus et perfectus quoad singula

An? et quomodo conveniant?

membra et satis magnus fuerit. Tunc enim magis ad partium integritatem, quam ad vitam nati, respiciunt. Equidem talis foetus proprie vitalis dici nequit, sed maturus saltem et perfectus, de quo infra plura edifferemus, utpote quem Const. Crim. Caroli V, Articulo CXXXI, vocat, *ein vollkommen und gliedmäßig Kind*. Quemadmodum autem ex antecedentibus abunde intelligimus, *partum vivum non semper, nec prorsus et absolute, sed certis saltem sub conditionibus, a vitali divelli*, ideoque utrumque interdum coniungi posse; ita mirum non est, cur non solum aliqui Medicorum, sed etiam non nulli ex Ictis celeberrimis, quos iam nominare reverentia vetat, aequae pristinis ac nostris temporibus, hisce vocabulis sine discrimine usi sint, eaque promiscue permutarint vel in iis casibus, ubi necesse fuisset, singula ab invicem distinxisse. Quamvis enim asserere queam, hunc vel illum, vel prorsus *omnem, partum actu vitalem, simul vivum* dici posse, imo respective vivum existere debere: haec tamen *propositio non omnino est convertibilis*, nec vicissim audacter ubique asseverare licet, *omnem partum vivum etiam esse vitalem*; siquidem, ut supra monui, non raro eduntur infantes vivi quidem, at non vitales, utpote quae negativa particula absolutam affirmandi vim excludit; id quod ex differentiis utriusque partus amplius patebit.

§. IX.

Rationes
differen-
tiarum.

Dum autem propius ad scopum mihi propositum, scilicet ad *differentias utriusque partus* eruendas, accedo; variae se offerunt rationes distinguendi. Non enim tantum partus *vivus, qua simpliciter talis, et seposito vitalitatis sensu* contemplandus, a vitali recedit, sed etiam *ubi vivus cum non vitali coniunctus est*, hoc magis a vitali differt, quo apertius *vitalis a non vitali dissidet*, et ambo sibi invicem

oppo-

opponuntur. Vt autem fundamenta et fontes utrumque partum distinguendi ad certas classes redigam; commodum erit, differentias partim ad *formam et essentiam*, partim ad *causas*, et denique ad *effectum* referre, quibus nempe modis varias distinguendi rationes inesse statim videbimus.

§. X.

Quantum ad *formam* attinet, sequentia occurrunt ^{Respectu} argumenta, vivum a vitali partu discernendi, quae ut, ^{formae.} maioris perspicuitatis causa, in certum ordinem redigam, primum de *partu vivo qualicumque*, (*sive vitali, sive non vitali*), deinde de *vivo et non vitali*, sermonem faciam, et *utrumque vitali opponam*. Equidem *vivus* infans non nisi *mortuo* e directo obstat, nec *vitali* ita, uti non *vitalis*, adversari videtur: nihilominus tamen varia discriminis momenta inter vivum et vitalem occurrunt. *Vivus* enim partus, seu *simpliciter vivens*, (quod antea aliquoties inculcavi,) proprio strictiorique sensu nil amplius denotat, quam meram vitae in infante praesentiam, non vero simul vitalitatem, proprie sic dictam, semper et absolute comprehendit. *Vitalis* vero partus insimul causam perseverantis vitae, et naturalem diutius vivendi potentiam simul innuit, vitamque ipsam involvit; eoque intuitu *maio rem ambitum* habet, quam nomen vivi. Porro de *embryone* quidem et *omni foetu abortivo*, dummodo vivens prodeat, dicere possumus, quod sit *vivus*, id quod de foetu quoque, simul ac illum animari credunt, enunciant; verum neque de *embryone*, neque de abortu strictè dicto, neque de foetu quolibet sese in utero movente, aut nuper animato, proprie enunciare licet, quod sit *vitalis*. Quodsi vero speciatim *vivus foetus nondum vitalis est*, tunc natura sua magis differt a vitali. Nam *aetas* ipsius a primo conceptionis ortu ad tempus usque illud, quo utero egressus est, *brevior*, *magnitudo corporis minor*,
imper-

imperfectio autem organorum maior, sicuti in §. XIII e signis partus non vitalis cognoscemus; adhaec, qui nondum vitalis est, *semper intempestive, iniusto et praemature tempore, eoque a naturali partus termino remotiore*, ex utero excluditur *immaturus, imperfectus et abortivus*. Aliter vero se habet cum partu *vitali*. Is enim *aetate sua*, a conceptionis momento computata, *adultior*, nec non *magnitudine, et perfectione organorum maior*, atque vel *iusto tempore*, vel saltem termino partui naturali *propinquiore* editus, *maturus*, vel saltem ad maturandum extra uterum aptior natus, nec stricto sensu abortivus, existit.

§. XI.

Respectu
causarum.

Intuitu *causarum*, vitae quidem ratio in utrisque eadem, scilicet generatim a circuitu sanguinis pendens: dispar tamen in illis est causa vitae extra uterum continuandae. *Vivus* enim, at *nondum vitalis*, vitam suam *extra uterum*, et sine matris concursu, in libero aere diu prorogare nequit, nec unquam adolescere valet, sed *dum spirat, exspirat*, nec alimentis extra uterum frui, aut iisdem refici valet; siquidem, ex praeternaturali et abortivo uteri nisu excernendi, nimis praemature illo eiicitur; conformatio quoque imperfecta, organa nondum satis durabilia, et ad maturescendum haud sufficientia. Quamvis enim partes corporis principales et essentiales vitae adsint; attamen robore et perfectione ista, quae ad vitam protrahendam amplius requiritur, ob teneritudinem suam destituuntur. Ex adverso, *vitalis* partus causas vitae provehendae simul involvit. Nam *organa sunt perfectiora*, atque motibus tam vitalibus, quam naturalibus quibusdam necessariis, imo animalibus nonnullis, edendis magis accommodata; siquidem foetus vitalis diutius in utero remansit, et ad legitimum usque nascendi tempus, vel saltem non longe ab illo consueto pariendi termino distans,

stans, in utero commoratus, adeoque idoneus evasit, ut non solum extra uterum vivere, sed etiam alimenta et aerem ferre, atque tam diutius vivere, quam adolescere possit, nisi aliae occasionales causae interveniant, quae ipsi potentiam vivendi eripiant.

§. XII.

Tandem, quod ad *effectus* attinet, non parum discrepat partus vivus a vitali. Equidem effectus aliquos iam in antecedentibus allegavi, scilicet, quod vitalis infans, diutius et extra uterum solus vivere, auram sine incommodo haurire, superstes manere, lac sugere, aliosque vivacis foetus effectus praestare valeat, quibus vivus, at non vitalis, perficiendis natura sua haud sufficit, utpote qui non diu post partum necessario moritur, nec in vita servari potest. Taceo quoque effectus illos, qui a ICTis vitali, non vero simpliciter vivo, partui tribui solent, tam quoad hereditatis successionem, quam quoad alia privilegia.

§. XIII.

Vt autem partum vivum a vitali eo melius possimus distinguere, non abs re erit, quaedam annectere *signa*, quibus a se invicem discerni queant. Ecquid enim iuvat, differentias quasdam nosse, nisi criteria adsint evidentia, quibus utriusque dignosci possint? In antecedentibus §phis varia quidem indicia iam allegata sunt: attamen cum plura adhuc supersint, quae silentio haud praetereunda sunt; ideo breviter signa ista huc colligam. Ita *vivum partum denotant* omnia ea, quae *vitam praesentem* indicare solent, scilicet pulsus cordis et arteriarum, motus membrorum, respiratio, vagitus, aliaque. At enim vero, sicuti infantes vitales eosdem de se effectus produnt, licet gradu prae non vitalibus eminentiori; ita necesse erit, ad differentiam partuum istorum apertius docendam,

dam, *signa partum non vitalem, etiamsi vivum, indicantia* praemittere, deinde eadem cum signis vivi et vitalis foetus comparare. Partus itaque *non vitalis* statura corporis brevior, magnitudine minor, et quidem proportio inter magnitudinem capitis, trunci, et artuum alia, ita quidem, ut caput respective maius sit ad reliqui corporis magnitudinem; quaedam quoque adest imperfectio membrorum, cutis nimium tenuis, vasculosa, rubicunda, et ferme pellucida, fontanella capitis solito amplior, cranii quoque ossa latius ab invicem dehiscunt, et respective minus dura, sed nonnihil mollia adhuc existunt, oculi semiclausi, continua fere somnolentia, aures depressae, vel adhuc oppilatae, artus teneriores, vel plane imperfecti, ita quidem, ut, quo minus infans ad septimestrem, vel sextimestrem, partum aetate sua accedat, eo imperfectiora sint membra, ungues nempe et pili capitis deficient, vel saltem loco unguium membranulae tantum conspiciantur. Porro alvum non exonerant, nec urinam reddunt, nisi rarissime, et adeo debiles prodeunt a partu, ut vix quaedam vitae indicia exhibeant, nisi spirituosis et nervinis remediis refocillati in vitam revocentur. Neque vero vagitum sonorum edunt, sed debili et suppressa voce tantum non pipiunt. Sugere etiam lac matris, papillasque mammarum prehendere satis et tenere, nequeunt, et licet iisdem lac instilletur, aegre tamen illud absorbent et deglutiunt; crassis autem pulmentis facile suffocantur. Aërem quoque liberum ferre haud valent; a frigida autem aura protinus opprimuntur: ideoque calore fornacis foveantur, vel in balneo calido detineantur, opus est. Neque tamen vitam vix ad unam alteramve horam, rarius ad dies vel hebdomadas aliquot, protrahunt, sed moriuntur omnes, antequam maturescant. Funiculus quoque umbilicalis in his tenuior citius solito exarescit et decidit. Exempla istiusmodi partuum vivorum

et non vitalium videre licet in AMMANNO, o) VALENTINO, p) ZITTMANNO, q) ZACCHIA r) aliisque. BOHNIUS s) etiam in septimestri partu has imperfectionis notas allegat, quas tamen infantibus quibusdam, aetate minoribus, scilicet sextimestri et quinquemestri, competere alii affirmant. *Patet, inquit, omnem septimestrem cum aliis praecocioribus illud peculiare habere, ut non undique absolutus compareat, sed vel capitis commissuris hiantibus, vel aurium meatibus oppilatis, digitis manuum ac pedum connexis, podice vel arctius clauso, vel nimis hiantibus, et aliis simul notis insignitus prodeat, quae eum imperfectiorem praemonstrent, non ploret, non sugat, non sternutet, nec urinam et alvi faeces reddat, etc. adeo, ut, qui secus nascantur, non pro septimestribus, sed maturioribus, sint habendi. Generatim eiusmodi foetus non vitalis, etiam si vivus, vere et proprie abortivus est, ideoque vivus manere et adolescere nequit.*

§. XIV.

Contraria ex parte, infans *vitalis* alias, et potiores, quam simpliciter vivus et non vitalis, notas perfectionis et maturitatis exhibet. Equidem inter hos ipsos vitales quaedam intercedit differentia. Alii enim sunt *magis et frequentius vitales*, ii nempe, qui ordinarium et completum nascendi tempus, scilicet post novem gestationis menses completos, affecti sunt. Alii vero *minus et rarius vitales*, septimo nempe vel octavo mense editi, aliquas immaturitatis species praese ferunt. Id ipsum, cum mulierculis, vel etiam obstetricibus, post levem infantis recens nati inspectionem satis cogni-

C 2 tum

o) Medic. critic. Cas. I. p. 34. seqq.

p) Pandect. Med. legal. Part. I. Sect. I. Cas. XXIII. p. 82, Cas. 25. p. 86.

q) Med. forens. Cent. VI. Cas. 8. p. 1439. r) l. c.

s) de offic. med. Part. II. Cap. V. p. 619.

tum sit ; haud videtur opus esse , indicia quaedam eius rei huc referre. Ne tamen vel in his criteriis recensendis deficiamus ; potiora dignoscendi momenta attingere placet. Illi nempe *perfecte maturi et nonimestres partus*, dummodo sani prodierint, nec tempore graviditatis, per morbum matris in incremento suo retardati sint, magnitudine et perfectione corporis partiumque omnium vel maxime conspicua alios non vitales longe antecellunt, unguibus in digitis, et capillis in capite instructi, aures apertas habent, oculos saepe aperiant, iisdemque ultro circumspiciunt, clara voce plorant, sugunt potenter et crebro, cibumque convenientem avidè capiunt, in partu etiam conatibus suis labores matris parturientis adjuvant, funiculo umbilicali crassiori praediti, paulo tardius illius exarescentiam et casum experiuntur ; meconium etiam et urinam copiose, sponte et crebro, excernunt, ac in dies incrementa virium corporisque sui capiunt, ideoque, nisi damno quodam aut morbo interveniente frangantur, superstites manent, et adolescunt. Qui vero *septimo, vel octavo mense* eduntur, quoniam illis perfecte maturis naturali et consueto termino inferiores sunt, signis etiam istis vitalitatis respective minores sunt, scilicet non tam validi et magni, sed teneriores, et ad actiones motusque minus prompti, somnolenti, et imbecilliores, ideoque multi ex his moriuntur ; fuere tamen ex istis non pauci, qui vitam retinuerint, et maturitatem, qua ob praecocem partum defecerant, extra uterum adepti, et senectutem assecuti sint, prouti in sequentibus videbimus. Quo magis autem signa ista ad naturam perfecti et maturi infantis accedunt, eo magis vitalem esse partum coniicimus ; et contra, quo longius ab his criteriis recedunt, et maiora imperfectionis indicia praebent, eo minus partum vitalem censendum esse decernimus. A sola enim vitae praesentia ad vitalitatem eius concludere, fallax et periculi plenum argumentum est.

§. XV.

Quaestio iam incidit, quantum requiratur *temporis*, et quo usque foetum gestare teneatur gravida, donec *partus evadat vel vivus, vel vitalis*. Non levioris causae argumentum esse, sequentia docebunt exempla. Quoties enim non accidit, ut coniuges neo-nupti castitatis, ante celebratas nuptias violatae, accusati sint, si quando post quintum aut sextum matrimonii mensem neo-nupta infantem ediderit vivum quidem, at paucis post partum momentis vel horis, ob immaturitatem suam, vita defunctum. Partum eiusmodi, neglecta inspectione istius imperfectionis et abortivi habitus, neque pro legitimo, neque pro honeste et ex iusto thoro concepto, sed pro spurio, declaratum, et privilegiis honestae nativitatis privatum esse, historiae quaedam testantur. Parentes hinc violatae pudicitiae increpati, et praeter meritum poena affecti sunt; et si forte maritus accusati vitii insons extiterit, infanti paternitatem denegans, uxorem suam, quasi ante nuptias ab alio stupratam, tanquam dolosam adulteram, per divortium ab ipso divellendam petiit; cum tamen intemerata femina criminis istius commissi prorsus expers extiterit, nec nisi conscientiam puram et intaminatam opponere potuerit. Alio tempore alii coniuges, temeratae ante nuptias pudicitiae probe sibi conscii, omnem poenae et opprobii vindictam subterfugerunt, spuriumque suum pro legitimo et honestissime nato foetu habendum venditarunt, dummodo 182. dies a celebratis nuptiis numerare potuerint, utpote quo tempore leges ex Hippocratis effato vivum legitimumque foetum nasci posse statuunt. Quamvis etiam tunc foetus inspectio omissa, nec eius maturitas, quae nempe novem gestationis menses, et anticipatum concubitum argueret, satis cognita fuerit; nihilominus tamen aliquando talis pro septimestri, vivo, vitali et legitimo, aliis obtrudi visus, ac si non ultra 182. dies

dies potuisset concipi ; puerperis interea in sinu ridentibus Iudiciorum absolutiones , prouti LVDOVICI t) aliquot exemplis comprobat. Omnis haec iniquitas non aliunde petenda , nisi ex vivi et vitalis partus confusione , neglectaque eius cognitione et differentia , atque favore matrimonii aut nimium extenso , aut intempestive posthabito ; unde vel innocentem condemnari , vel reum a poena promerita absolvi , aliquando contigit , ceu aliquibus exemplis docere possem , quae nunc sciens prudensque praetermitto. In sequentibus autem plures occurrent casus , quae laesam iustitiam , et damna ex intermisso vivi , vitalis , et non vitalis partus discrimine oriunda , probare poterunt. Ex antecedentibus vero liquido constat , operae pretium esse , certa statuere legum fundamenta *de termino , quo foetus in utero vivere , vivus ex utero prodire , atque si demum vivus natus est , qualis partus vivus manere , et vitalis cognominari queat ?*

§. XVI.

De termino , a quo foetus in utero vivat.

Si varias Auctorum sententias de *tempore , quo foetus in utero vivere incipiat , et quando vivus nominandus sit ?* attento animo pervolvimus , nonnulli sibi persuasum habent , foetum vitam suam haud prius acquirere , donec is sese in utero movere coeperit , adeo eminenter , ut mater eius agitationem percipiat. Id quod cum circa medium gestationis tempus , scilicet vigesima , interdum autem XVI. XVII. XVIII. XIX. gestationis hebdomade , fieri soleat ; non dubitarunt , *foetum ante illud tempus pro mortuo aestimare.* Quin imo fuerunt , qui ante vitae eminentis tempus foetum ne quidem *hominis nomine et iuribus* dignum censuerint ; qua de re legi meretur doctissima Commentatio *Venerandae huius Academiae Senioris , Excellentissimi Celeberrimique Dom. Prof.*

t) Miscell. Nat. Cur. D. I. A. VIII. Obs. 69. p. 117.

Prof. SCHVVARZII *u*). Alii, quibus *istud tempus, quo foetus vita careret*, iusto longius visum est, breviorum terminum definire maluerunt. In primis vero aliqui, qui vitae ortum ab infusione animae deducendum censuerunt, modo septimum, modo decimum quartum diem, modo mensem et ultra, post conceptionem factam, pro termino vitae inchoatae decreverunt. Ex adverso, alii eo usque processere, ut foetum, quam diu in utero est, et nondum respirat, (non autem respirat, dum in utero est,) pro mortuo et non vivente habendum censuerint, affirmantes; *vitam non posse esse sine respiratione; viventem non spirare, et spirantem non vivere, impossibile esse; ideoque vivere non videri eum, qui in utero est, eumque, qui vivere non potest, pro mortuo haberi* etc. quarum sententiarum Patronos ZACCHIAS *vv*) allegat. Nil dicam de eo, quod isti Auctores rationes vivendi in utero, ab iis hominibus, qui in libero aere vivunt, satis pensitare et discernere intermiserint. Nec in recensendis revellendisque aliorum vanis opinionibus operam perdam. Nostris enim temporibus per indefessam Physicorum Medicorumque celeberrimorum industriam meliora edocti sumus. Ex quo enim solertissimus acutissimusque HARVEIVS, *x*) vir meritis et doctrina immortalis, praeter alia utilissima inventa, etiam abstrusum generationis opus accuratius pervestigavit, multisque comprobavit experimentis et rationibus, vitam corporis nostri potissi-

mum

u) In §. VII. p. 15. diff. de iure hominum nasciturorum, Ao. 1725.

Altorfii habita, quam Doctiff. IOH. ALB. SPIESIVS, nunc I. V. D. et Philos. P. P. celeb. concinnavit, et publice defendit.

vv) Quaestio. Medico-legal. Lib. I. Tit. I. Quaest. 3. n. 12. Quaest. II. n. 23.

x) Tr. de generatione animalium.

mum circulari perennique sanguinis motu sustineri ; nemo, nisi coeca fiducia antiquorum placitis inhaerens , vel aliis praeiudiciis obrutus , sanioribus saeculi nostri principiis fidem et assensum dare recusabit , quibus convincimur , *embryonem statim a conceptione peracta vitae initium facere* , licet ad hancce suam vitam protrahendam sustentatione matris per plures menses indigeat. Simul enim , ac ovulum maturum , atque rudimenta hominis in illo latentia , post congressum utriusque sexus fecundum , primum convenientemque accepit impetum , quo humores in illo agitari , et in circulum quendam moveri ordiuntur , statim motus vitae animali aemulus suscipitur , corculum movetur , partes nutriuntur , succrescunt , augentur , et ita vitam vivit suam embryo. Quamvis etiam mater non parum contribuat ad vitam foetus continuandam ; haec tamen adminicula sola haud sufficerent , nisi foetus suam simul vivendi potestatem haberet coniunctam , qua nempe subsidia a matre petenda in commodum, incrementum, et perfectionem corporis sui dirigere valeret. Nullum itaque superest dubium , quin *foetus a prima conceptione usque ad partum* , (nisi per morbum , aut casum quendam alium , sua vivendi facultate privetur ,) *vere et actu , pro ratione conditionis suae , vivat.*

§. XVII.

Quo tempore vivus nasci non-dum possit ?

Quamvis autem foetus in utero vere vivat , et propter incrementi necessitatem vivere debeat ; exinde tamen non sequitur , illum omni tempore , qualicumque per partum utero egrediatur , vel potius expellatur , vivum in hanc lucem prodire posse , aut oportere. Cum enim in utero detentus , usque ad quintum ferme mensem , vel nulla prorsus , vel pauca saltem , evidentia signa vitae prodere valeat ; quomodo quaeso talia indicia extra uterum exercere poterit , ex quibus vita eius evidenter in oculos incurrat ? Enim vero

vero

vero musculi artuum ante quartum mensem nimium molles, teneri, et adhuc imperfecti sunt, ut membra externa notabiliter et potenter flecti aut agitari nequeant. Neque tamen certius de vita foetus recens nati convincimur, ac ex aperto motu artuum, vel ex respiratione et vagitu infantis. At enim vero, quomodo illos motus praestabit foetus extra uterum, quos in utero ob organorum infirmitatem nondum instituere valuit? Ideoque mirum non est, *foetum unius, duorum, trium, vel quatuor mensium, abortu exclusum, nulla vitae indicia post partum edere.* Id ipsum tamen non illud simul infert, hocce foetus etiam in utero non uixisse. Antea enim comprobavimus, foetum circulo humorum, nutritione, secretionem, incremento, aliisque actibus naturalibus et respective vitalibus gaudere, consequenter *vere in utero vivere.* Sufficit, *foetum primis quatuor mensibus in utero vita haud destitui, eundemque pro vivo, non autem pro mortuo, habendum esse, licet isto tempore vivus haud nascatur.* Quamvis etiam vivus tunc edi posset; attamen ex supra allegatis causis ne aliqua quidem vitae praesentis criteria ex illo colligendi occasionem nancisceremur; siquidem ob tenerissimam partium constitutionem cito vita simul post partum privaretur. Ad rarissimos enim pertinet casus, quem MAURICEAV y) narrat de foetu quodam trimestri abortivo, qui, licet statura valde parvus, vivus tamen natus est, et per dimidiam horam tam brachia, quam pedes, commovit, atque os diductis maxillis aliquoties aperuit, ita, ut quilibet adstantium facile hunc motum cognoscere potuerit.

§. XVIII.

Ita vero haud adeo difficile est hariolari, *quo tempore partus vivus ex abortivis hanc in lucem prodire queat.* Cum enim fundamenti loco ponamus, nos ex motu membrorum

D

De tempore, quo vivus quidem, est non vitalis, nascatur foetus.

y) In observationibus suis. Obs. 297.

et respiratione foetus recens nati, vitam eius actu praesentem cognoscere posse; vero videtur simillimum, *ab eo tempore, quo gravida motum foetus in utero sentit, vivum etiam partum expectandum*, sperandumque esse, ut infans, dummodo ante partum vitam nondum perdiderit, eosdem membrorum motus, quos in utero exercuit, etiam extra uterum aliquantisper repetere, adeoque non nulla, etsi non omnia, vitae indicia edere valeat. Haec etsi rationi vel maxime consentanea sunt; obstant tamen ex aliqua parte tam experientia, quam aliae causae incidentes, quo minus terminus vivi partus, a tempore primi motus, in utero percepti, pro certo et indubio statui possit. Vix enim aliquae reperiuntur observationes medicorum, pro certo affirmantium, se isto tempore, quo nempe foetus primum in utero sese movere coeperit, vivos abortus vidisse, sed potius plerosque mortuos excretos esse. Neque vero certus statusque dies vivi partus ab isto termino definiri potest ideo, quod primus foetus motus non in omnibus gravidis eodem semper tempore percipitur. Communissime quidem is medio gestationis termino, scilicet hebdomade XX, vel mensibus solaribus quatuor cum dimidio elapsis, accidit. Non pauci tamen artis obstetricandi periti, et qui curam gravidarum habuerunt, fidem suam interponunt, aliquando praegnantem citius, nimirum XV. XVI. XVII. XVIII. hebdomade ab impraegnatione, foetum in utero sese moventem iam iam sensisse. Praeter haec alia interveniunt impedimenta, quo minus tunc temporis abortus prodire vivus queat. Textura enim quadrimestris vel paullo adultioris foetus adeo tenera est debilisque, ut pressiones matricis et genitalium, in partu solemnes, et ad enitendum foetum pertinentes, sine ullo vitae detrimento perferre nequeat, ut potius in ipso parturitionis actu hoc facilius vita privari possit, quo magis opus habet, ut vitae suae continuationem a matris adminiculis in utero acquirat. Si enim

quinque-

quinquemestres et sextimestres, utpote nonnihil perfectiores, rarissime vivi excludantur; fieri vix potest, ut aetate et robore minores vivi in hanc lucem veniant. His accedit, quod primi motus infantis non adeo frequentes in utero percipiuntur, quam ubi infans quintum aut sextum gestationis mensem compleverit; ideoque extra uterum non frequentius ad motum exercendum aptus erit. Has ob causas tutius agemus, foetum paullo perfectiorem, scilicet *quinquemestrem*, *admittere, qui vivus nasci possit*, licet ex ante (§ XVII.) allegata MAVRICEAV historia non impossibile uideatur, aliquando aetate minorem vivum prodiisse.

§. XVIII.

De *quinquemestribus* autem et *sextimestribus*, quod *vivi* utero interdum egressi sint, dubium non est, postquam non pauca eiusmodi vivorum partuum exempla passim in libris Medicorum inveniuntur. Laudatus MAVRICEAV 2), DE LA MOTTE aa), ZITTMANNVS bb), AMMANNVS cc), aliique plures, huiusmodi annotarunt partus vivos quidem editos, sed non longo post tempore vita rursus defunctos. *Vtrum vero vitales simul sint pronuncianti*, observationes Auctorum, passim allegatae, mihi nondum persuadere valent, ut affirmare eorum vitalitatem ausim. Quod enim de *trimestri partu vitali* apud PANCIROLLVM dd) legitur, inter fabulas pertinet. Nec mirari satis possum, quod incluta facultas medica Erffurtensis, ex recensione VALENTINI ee), *abortum*

Quinque-
mestres et
sextime-
stres par-
tus ali-
quando
vivi.

D 2

trime-

2) In observat. VIII. XXXV. CCLXVIII. CCCXX. CCCXXXII.
Idem obs. XIII. XXVIII. CCXXI. CCCXXXVI.

aa) Traité des Maladies des grossesses. cap. XVII. obs. 39. 140. Part.
II. cap. XVI. obs. 136.

bb) loc. cit. pag. 53. cc) loc. cit.

dd) In novis repertis, a SALMVTHO editis, Lib. II. Tit. X. p. 477.

ee) Pand. Med. Legal. P. I. S. I. Cas. 23. p. 82.

trimestrem enunciaverit vitalem et legitimum, quia puellus iste vix ad dimidiam magnitudinem, in aliis infantibus conspicuam, deductus, perfecteque e partibus tenerioribus efformatus, nonnulla quidem vitae indicia praebuerit, at paullo post, intra horas aliquot, exspiraverit. Ecquis enim est, qui concedat, partum trimestrem ad dimidiam magnitudinem foetus maturi prope accedere, aut per aliquot horas vivere posse? Istum potius quinquemestris partus formam retulisse, maiori cum fiducia adstruere potuissent.

§. XX.

Exempla
quinque-
mestrium
et sexti-
mestrium
vitalium
partim du-
bia, par-
tim falso
asserta.

Operae pretium erit, *exempla partuum quinquemestrium et sextimestrium*, quos ante aliquot inde saecula pro *vitalibus* venditarunt, accuratius pensitare. Cum enim tantorum virorum auctoritas multos adeo ceperit, ut historias quinquemestrium vitalium omni exceptione maiores habeant, easque, tanquam infallibiles, alter ex altero excerpit, et ad defendendam causam suam, etiamsi lubricam, intrepide alleget; non inutile erit, si doceam, fundamenta ista valde infirma, et errorum plena dogmata esse. Ut itaque praeiudicia ista et asyla iniquitatis convellam et removeam; paullo attentius eas perlustrabo observationes, quae pleniori cum recensione consignatae sunt: ita enim de reliquis et imperfectis narrationibus facilius erit sententiam adnectere. Primum *BENED. SILVATICI ff)* casum, ad quem non pauci provocant, referam: *De foetu, inquit, nato quinto mense, XXVII Ian. proxime elapso, pro comperto nil statui potest; cum non constet ex historia de tempore conceptionis, sed de partu tantum, qui perfecti sane foetus fuit; quia magnus et vitalis, cum vagiret alta voce, atque lac ex mammis exsugeret. Totius itaque cardo rei in eo vertitur, utrum partus hic sit novi-*

novimestris, vel potuerit esse quinquemestris, vel immaturioris aetatis. Qua de re licet certi quicquam pronunciare non auserim; dixerim tamen, quod si fuerit quinquemestris, omnibus nihilominus partus vitalis dotibus, ut ita dicam, potuit esse instructus. Nemo non videt, ipsum auctorem, de maturitate foetus istius convictum, iure meritoque dubitare, utrum quinquemestrem, an vero potius nonimestrem, pronunciare, fas sit. Idea enim nonimestris cum hoc quam maxime convenit, et nemo prudens asseverabit, istum vere quinquemestrem existisse. Alteram historiam ex PETRO DE PERAMATO gg) recenset CASP. A REIES bb) de puella, quarto aut quinto die post quintum mensem, praegressa uterū ex percussione haemorrhagia, aborsu excreta, quae primum sub forma corporis cuiusdam rotundi, humani capitis magnitudinem aequantis, prodiit, et tanquam inutile quid sub lecto cubiculari reposita est, donec matri puerperae consultum fuerat. Quo peracto, curiosae mulierculae membranam forfice exciderunt, quae crassa admodum extima, intima maius aliquid servante. Ulterius incisione facta, apparuit mox puella, longitudine decem aut octo digitorum, tam gracilis, et immaturo temporis exitu a perfecta foetus humani firmitudine adeo distans, ut in singula momenta spiritum trahere non posse videretur, quam tamen servatam fuisse, ait, dum in primis duobus diebus lacte infundibulo immisso, tertio iam sugere coepit, ac tandem vitalis extitit. Hanc historiam, addit, omnem excedere admirationem. Mihi vero fidem omnem excedere videtur, qui factum sit, ut foetus quadrimestris tertio iam die sugere coeperit, et sub lecto reiectus supervivere, crassis membranarum, ceu placenta valida, involvi, ac effuso amnii liquore capitis humani magnitudi-

gg) Lib. de hominis procreat. Cap. VIII.

bb) In Elys. iucundar. Quaest. XC. p. m. 686. 687.

nem referre potuerit, nisi septimestris complicati foetus magnitudinem nactus fuisset. Ideoque patet, vel hunc partum pro quadrimestri non, nisi a credulis mulierculis, agnoscisci posse. In aliis similibusque casibus, quos SCHENCKIUS *ii*) ex MONTVO, CARDANO, MENA, et VALLESIO, collegit, itemque in iis, qui in VALENTINO *kk*) et AMMANNO *ll*) enumerantur, praeter *communem famam*, et *puerperarum opinionem*, nullum, quod certos nos reddat, argumentum continetur. Notum autem est, quantum fidei tribuendum vulgaribus hominum persuasionibus, et mulierculis, utpote quas saepius in computando gestationis tempore falli novimus. Non admodum rari sunt casus gravidarum, quae primis a conceptione mensibus menstruum fluxum stato tempore aliquoties revertentem expertae, ideoque valde deceptae sunt, si ab illo demum cessante terminum graviditatis deduxerint. Neque *eiusmodi partuum adulatorum debilitas*, *pallor faciei*, et *gracilitas corporis*, quam ceu imperfecti partus testimonium allegarunt, certum praebet documentum, istos homines *quinto mense* natos esse; cum nonimestres aliquando nascantur, qui pumiliones evadant, si quando natura in incremento corporis provehendo defecerit. Hanc etiam ob causam, an SPIGELII *mm*) tabellarius Zeelandiae, etsi publico urbis Medioburgensis testimonio instructus, pro quinque - aut sextimestri partu habendus sit? valde ambigo. Cum itaque *historiae eiusmodi partuum vitalium*, *V vel VI mense editorum*, partim aperte *falsae*, partim *admodum dubiae*, sint; nec similes casus nostris temporibus

ii) In Observat. Med. Lib. IV. p. m. 637.

kk) l. c. Cas. XXVII. p. 107.

ll) loc. cit. Cas. I. p. 8.

mm) Lib. de formato foetu, Part. III, cap. VII. p. 62.

poribus, (postquam KERCKRINGIVS *nn*) regulam magnitudinis foetuum pro diversitate aetatum metiendae subministravit,) amplius audiantur : satis constat, ex iisdem veterum observationibus certam probandi vim minime deducendam esse, eosque minus secure processisse, qui apud VALENTINVM *oo*), auctoritate istarum historiarum seducti, infantem quendam, etiamsi eum *omnibus modis absolutum* cognoverint, nihilo minus pro *quinquemestri, vitali et legitimo*, defendendum haud dubitarunt. Ex adverso, laudandus omnino GOELICKIVS *pp*), quod ipse pristinam sententiam suam, prius acriter contra CAR. FRID. LVTHERVVM *qq*) defensam, ultro revocaverit, partusque *quinto et sexto mense natos non amplius vitales pronunciarı posse statuerit*, postquam differentiam partus vivi et vitalis intimius perspexerat. Bene recteque hac de re ZACCHIAS *rr*) : *non obstaret, inquit, quod quis in VI mense nasceretur, et per aliquot horas, aut etiam dies, viveret, ut fieri posse non est ita impossibile, quin aliquando non contingat; cum alias vivere posse dicitur foetus, qui per momentum vixerit: Bart. in l. quod dicitur ff. de liber. et posth. Nam quia hic partus habet cum vitalem repugnantiam, ut vivere nullo modo possit, nisi ex miraculo; idcirco abortivus dici debet, neque testamentum, neque donationem rumpere, neque aliud quidquam illi prodesse, quod vero ac naturali partui prodesse solet.* Idem *ss*) ex mente TIRAQVELLI statuit, *infantem, ante septimum mensem*

nn) In Osteogenia foetuum.

oo) loc. cit. p. 86.

pp) in diff. de partu octimestri vitali et legitimo §. XXII. p. 37.

Eiusd. Medic. forens. S. II. Spec. I. §. 5. et 7. p. 9.

qq) In disput. de partu hominis vitalis naturalı et vero termino.

rr) Quaest. Med. leg. Lib. I. Tit. II. Quaest. X. n. 19. 20.

ss) l. c. Lib. I. T. II. Quaest. 2. n. 18. 21.

sem natum, comparandum esse ei, qui nunquam natus est. HIPPOCRATES *tt*), ARISTOTELES *uu*), PLINIUS *vvvv*), alii- que, disertis verbis enunciant, foetum, qui maturius, quam septimo mense prodit, nullo pacto vitalem esse. Quam- vis autem huic sententiae plerique medicorum et Ictorum subscribant: nihilominus tamen haud adeo angusto termino septimum mensem partum attingere aut complere oportet, quin uno vel altero die citius vitalem nasci posse admittant; id quod etiam VLPPIANVS *Leg. 3. § fin. ff. de suis et legit. hered.* concedit, ad HIPOCRATIS auctoritatem provocans, *centesimo octogesimo secundo die natum, iusto tempore natum videri.* Haec satis monstrant, partum *V* vel *VI* mense na- tum, vivum quidem, at non vitalem, prodire, nisi forte sextimestris proxime ad septimum mensem accedat.

§. XXI.

Quo tem-
pore vivi
et vitales
nascantur.

Haecenus de tempore, quousque vivus quidem, at non *vitalis*, nasci possit, differui. Nunc quoque in illud inqui- rendum, quo et *vivus*, et *vitalis*, partus hanc lucem vi- dere valeat. De *nonimestri*, utpote maturo et naturali, omniumque maxime consueto termino prognato, quod *vi- talis* sit, nemo dubitat. De *decimestri*, *undecimestri*, et *duodecimestri*, aut si quis ultra in utero commoratus sit, non minus constat, eiusmodi partum, si vivus prodeat, etiam tanto magis *vitalem* pronuntiandum esse, quo maior in ipso maturitas, organorumque ad vivendum et adolescen- dum perfectio, obtinuit. De *septimestri* autem et *octimestri* sunt, qui dubitent. *Octimestrem* enim nullum, nisi in Aegypto, *vitalem* nasci, HIPPOCRATES *xx*), vel si quis alius

tt) Lib. de Carnib. et de Septimestri partu.

uu) Lib. VII. de hist. animal. Cap. IV.

vv vv) Nat. Hist. Lib. VII. Cap. V.

xx) Lib. de Carnibus, circa fin. et Lib. de Octimestri partu in principio.

alius, statuit. Hancce sententiam etsi non pauci coeca fide sint amplexi; eandem tamen CARANZA (yy), BONAVENTURA (zz), SPERLINGIVS (aaa), DIEMERBROECKIVS (bbb), DRELINCVRTIVS (ccc), ZACCHIAS (ddd), TEICHMEYER (eee), ALBERTI, (fff) et in primis GOELICKE (ggg), tam exemplis, quam rationibus, abunde refutarunt, et *octimestris vitalitatem* adstruxerunt. His accedit VVEDELIVS (hhh): *Octimestres*, inquit, *omnino non vitales esse, falsum est, et in scholis medicis tralatitium, hinc inde exscriptum; si enim septimestres sunt vitales, tanquam minus maturi, cur non octimestres quoque tales sint, qui non minus perfecti, et maturiores illis sunt omnino? Neque hic aliquid facit vel numerus, vel quod Saturnus praesidere fingatur octavo mensi.* MAVRICEAV (iii) ex ducentis octimestribus, quos ipse manibus obstetricantibus diverso tempore excepit, plus quam dimidiam partem mansisse superstitem, perhibet. Nec est, cur hodie amplius de eiusmodi partuum vitalitate dubitemus, utpote quam frequentes observationes satis confirmant, licet minus maturi sint nonimestribus. De *septimestri partu*, tanquam respective minus maturo, num *vitalis* sit, magis dubitandum foret, quam de octimestri; et laudatus MAVRICEAV (kkk) *negat, se unquam*

E talem

yy) de partu naturali et legit.

zz) de octimestri partu.

aaa) de format. foetus in utero.

bbb) Anatom. Corp. hum. Lib. I. Cap. XXXVI. p. 324.

ccc) de partu octimestri vitali.

ddd) l. c. lib. I. Tit. II. Quaest. IV.

eee) loc. cit. Cap. IX. Quaest. X.

fff) loc. cit. p. 152. seqq.

ggg) diff. de octimestri part. vital. et legit.

hhh) Physiol. med. Sect. III. Cap. XXXI. p. 222.

iii) In observat. CCXXV.

kkk) Observat. LXXIX, CCCVIII, CCCXXXIV.

valem vidisse vitalem, et plerosque eorum non ultra septem dies vixisse, affirmat. At enim vero idem auctor videtur in dignoscendo septimestri minus sollicitus fuisse, et aetate minores pro septimestribus falso habuisse; siquidem ex eo palam fit, (lll) dum septimestrem dimidio minorem et leviozem octimestri censuit; id quod tamen rei veritati repugnat. Hodie plus valet, crebrisque confirmatur exemplis illud, quod HIPPOCRATES (mmm) statuit, disertis verbis dicens: qui septimo mense nati sunt, supersunt quidam, licet ex multis pauci. Huic enim effato plurimi Medicorum ac Iurorum, ipsaeque Leges (l. septimo. ff. de stat. hom. l. Intestato, §. fin. de suis et legit. hered. etc.) assentiuntur. Annuit quoque ZACCHIAS (nnn), qui duos ipse expertus est casus partuum septimestrium, qui, etsi valde debiles et minus perfecti nati sint, attamen adoleverint, servatis per aetatem connatae imbecillitatis signis. PRIMEROSIVS (ooo) illis etiam accedit: Septimestres, ait, vitales esse, ostendit experientia: tales plurimos vidi in Vasconia, nec id admodum rarum est in calidioribus regionibus. LICETVS (ppp) de semet ipso fatetur, se, prouti ex parentibus suis audiverit, septimo mense natum esse. Quinimo SYLVIVS (qqq) autor est, quibusdam familiis integris commune et proprium fuisse, ut et ipsi parentes septimestres nati sint, et septimestres liberos procrearint vitales. Tandem etiam WILD-VOGELIVS (rrr) contendit, tam apud Hebraeos, quam apud Graecorum ac Romanorum rempublicam, septimestres pro legitimis admissos esse. His permotus documentis, non possum, quin

lll) Observat. CCXXV.

mmm) Lib. de partu septimestr.

nnn) loc. cit. Lib. I. Tit. II. Quaest. I. n. 86.

ooo) De morb. mulier. Lib. IV. Cap. VI. p. 287.

ppp) De monstris Lib. II. Cap. 69. p. 222.

qqq) Praxeos Med. Lib. III. Cap. VII. §. 19. p. 540.

rrr) In diff. de partu legitimo, § XI. p. 14.

quin concedam, *septimestrem vitalem quidem esse, at vero minus et rarius talem*; siquidem plures ex iis moriuntur, quam supervivunt. Quamvis etiam *octimestres* illis nonnihil perfectiores edantur; attamen haud adeo usque *durabiles* et frequentius vitales evadunt, quam *nonimestres*, vel etiam *serius nati*, utpote qui *magis et saepius vitales* esse solent.

§. XXII.

Supereft, ut inquiramus in id, quantum *partus vivus et vitalis* cum *abortivo* vel *naturali*, *legitimo* vel *illegitimo*, *perfecto* vel *imperfecto*, *mature* aut *immature*, conveniat, vel ab his discrepet? *Naturalis partus*, is nempe, qui non a positu infantis, exitum ex utero connivente prono capite molientis, sed a *frequentissimo nascendi termino* nomen habet, vocatur ille, qui *stato a natura tempore, et a communi et in plurimis gravidis observando gestationis fine determinatus est*, quo infantes maturi, et ad vitalitatem perfecti, ex naturali quodam nascendi instinctu, non autem ex accidenti vel praeternaturali quodam impetu, hanc in lucem partu edi solent. Id quod cum circa finem noni, vel sub initium decimi mensis solaris, vel circa quadragesimam hebdomadam, cum latitudine dierum aliquot, fieri consueverit; hinc *talis partus proprie dicitur naturalis*; qui vero *tardius nascitur, serotinus* audit. Dubium non est, quin eiusmodi naturalis, itemque serotinus, nunquam non cum *vitali*, eo nempe, qui *magis et saepius talis* (§ VII) est, conveniat, eiusque titulo compellari possit. *Abortivus* autem, (qui nempe non ex decreto naturae, sed per accidens, vel per morbum quendam, praeter ordinem naturae utero praemature eiicitur,) *latiori sensu usurpatus, omnis dicitur foetus, qui ante illud naturale nascendi tempus prognatus est*; ideoque minus et rarius vitales, scilicet septimestres et octimestres, simul quidem complectitur: at vero, si *strictiori sensu abortus* sumatur, denotat eos,

Quantum
partus vi-
vus et vita-
lis conve-
niant cum
naturali,

et abor-
tivo.

qui ante septimum mensem, atque vel imperfecti, vel non vitales, eduntur; eoque respectu nullus abortivus vitalis est, etiamsi vivus aliquando sit. Exinde vero concludimus, omnem quidem partum naturalem, si vivus prodierit, esse vitalem; aut non omnem vitalem vicissim esse absolute naturalem; siquidem septimestrem, (utpote quem, ex Hippocratis sententia, tanquam critico, et ad pariendum a natura destinato, termino nasciturum hodie nemo prudens concedit,) et octimestrem, quoniam ante naturalem terminum natus, et minus rariusque vitalis est, non tam naturalem, quam praecocem partum nominare malunt, cum ob vitalitatem proprie abortivus dici nequeat. Simpliciter autem vivus et non vitalis tantum cum abortivo, non vero cum naturali, coniungi potest, nisi vitalis sit. Huc enim redeunt definitiones partuum abortivorum et naturalium, quas celeberrimi medici et Icti habent; nec abortivus, utpote non vitalis, iisdem privilegiis et iuribus gaudet, quibus vitalis, praecox, et naturalis.

§. XXIII.

Quomodo
vivid et
vitalis
conveni-
ant cum
legitimo,
vel illegi-
timo?

Progredior ad partum legitimum, disquisiturus, quantum is cum vitali, vel vivo, conveniat. Adeo frequenter vitalem cum legitimo passim in libris invenies coniunctum, ac si utrique pari semper passu ambularent, et unum eundemque foetum designarent. At multis rationibus utrosque distinguendos, nec promiscue permutandos esse, varia sunt, quae nos convincant. Si definitiones partus legitimi, passim reperundae, inter se conferantur, tanta subest earum discrepantia et varietas, ut nescias, cuinam parti rectius subscribas. Tanta enim in hoc nomine obvia est ambiguitas, tamque frequens rerum confusio, ut animum, discendi cupidum, reddat dubium, vel saltem eundem, errores evitaturum, diu suspensum teneat. Nec mirandum, cur decisiones quaedam forenses adeo sinistre factae, et partium iura interdum gravem laesionem

sionem passae sint, vel adhuc in posterum forte cogantur pati. Ut vero ex labyrintho isto variarum opinionum nos extricemus, aliisque praeiudicia semel concepta feliciter eripiamus; opus est, ut partim *generalem legitimi partus conceptum* suppeditemus, partim eundem distinguamus in *partum legitimum sensu medico, et Iuridico*, usurpandum, utpote quam divisionem ALBERTI (sss), GOELICKE (ttt), et WILDVOGELIVS (uuu), caute amplexi sunt; ita nempe varios errorum scopulos facile evitabimus. *Generatim legitimus partus* est, qui *secundum leges* natus. ICtis etiam, teste CALVINO (vvvvv), *legitimum illud dicitur, quod lege aliqua, vel Senatus consulto, introductum, institutum, confirmatum, comprobatumque est.* Equidem Medici in rebus pure medicis non statuta et consuetudines hominum, sed *leges naturae et experientiam pro norma* agnoscunt ad sententiam cum ratione proferendam. Ideoque, sicuti ex frequentissima constat observatione, eos, qui naturali pariendi termino eduntur, secundum *legem naturae* natos esse: ita *sensu pure medico partus legitimus cum naturali* (§. XXII) et *matturo*, (§. XIV) itemque cum *vitali*, saepius tali, (§ VII,) convenit. Quoniam autem medici aliquando in foro civili de partu legitimo respondere tenentur: idcirco ad *legum civilium* tenorem respiciant, necesse est, atque tunc *partum legitimum* maximam partem cum *vitali* convenire videbimus. *Sensu Iuridico partus legitimus is est, qui ex iusto matrimonio, vel ex iustis nuptiis, tempore ad vivendum apto, quo hereditatem adire atque in alios transferre potest, monstri abortionisque expers, perfecte et totus in lucem est editus.* Ita nempe non solum WILDVOGE-

sss) In Iurisprud. Med. Part. I. Cap. VII. §. IV. p. 142.

ttt) l. c. Part. II. Sect. I. §. 4. p. 6.

uuu) in Diff. de partu legit. §. 2.

vvvvv) In Lexic. iurid. p. 1081.

LIVS (xxx), LINCKIVS (yyy), et alii ICTI, sed etiam TEICHMEYER (zzz,) legitimum partum definiunt. Si consideremus *finem*, ad quem ista definitio respiciat; *duplex* utique *scopus* est. Alter, ubi quaeritur de *honestâ nativitate*, ea nempe, quae *ex iusto thoro et matrimonio conceptum* procreatumque vocat legitimum; *illegitimum* vero *spurium*, vel *naturalem*, sensu politico acceptum. Vnde quoque nothos, quibus macula spuriae nativitatis ex Auctoritate Caesarea deletur, *legitimos* cognominant. Alter scopus respicit *tempus* illud, quo *vivus* vel *vitalis* infans humanus edatur, et quo *ad hereditatem* vel accipiendam, vel transferendam, evadat idoneus; tunc enim opponitur *abortivo* proprie tali, *monstro*, *portento*, *mortuo*, ac *nondum nato*, utpote quem pro parte matris vel uteri habent, donec hoc egressus sit. *L. 1. de ventr. inspici.* Duo haec requisita legitimi partus, sicuti duplicem distinctumque finem habent; ita *non semper utraque coniuncta adesse debent in partu legitimo, medice definiendo*, sed interdum separatim contemplationem merentur. Fieri enim potest, ut spurius vel maxime vitalis, et naturali pariendi termino prognatus, sensu pure medico, et quoad iustum nascendi tempus, possit quidem legitimus vocari; cum tamen in foro civili, et respectu conceptionis illicitae, et extra matrimonium factae, spurius sit ac illegitimus. Vicissim, si ex iusto matrimonio infans abortivus tertio vel quarto mense nascatur, qui neque vivus, neque vitalis exclusus est; nemo hunc, priori scil. definitionis respectu, illegitimum vocare audebit, sed quilibet pro legitimo assumendum concedet; quamvis altero respectu, an scil. ad hereditatem transferendam sit idoneus,

xxx) In diff. de partu legit. §. 2. p. 4.

yyy) In diff. de partu hum. legit. et illegit.

zzz) loc. cit. Quaest. IV. p. 52.

neus, pro illegitimo haberi possit. Ex quo patet, *utramque definitionis partem non semper ad quoslibet legitimos, vel illegitimos, partus quadrare.* Alia enim quaestio est, utrum partus sit *spurius*, an legitime, et ex iusto matrimonio, conceptus? Alia vero quaestio est, an eo tempore, quo *heres* fieri, atque vel donationem, vel testamentum, rumpere possit, natus sit? Aliud nempe est, *ein ebelich und ehrlich*, aliud *ein zeitig und gliedmässiges, auch lebendiges Kind.* Priori conditione respicitur partim *ad parentes*, partim *ad tempus conceptionis*, utrum nempe ex coniugio legitimo, an vero ex congressu illicito, *conceptus* sit? Posteriori autem respectu inquiritur *tempus nascendi*, et an *vivus, vitalis, maturus et perfectus* editus sit infans? Spurius enim manet civiliter illegitimus et spurius, quocumque tempore sive vivus et vitalis, sive mortuus, edatur. Ex adverso, ex honesto iustoque thoro procreatus, est honeste et legitime natus, quandocumque hanc lucem viderit. Vbi vero *de hereditate* quaeritur, ibi tempus nascendi requiritur illud, quo vel *vivus*, vel, ut alii sentiunt, *vitalis* prodit. Interim tamen, quia interdum duplex ista quaestio simul incidit; ideo tunc ad utramque respiciendum et respondendum est. Priorem nuptiae probant, in quarum iustam constitutionem *ICTorum* est inquirere. Medici tantum ex habitu, magnitudine, et perfectione partus iudicant de aetate eius, an scilicet haec cum tempore praesentis conceptionis conveniat, nec ne? Hoc loco non *generatim ad tempus tantum* illud, quo vivus vel vitalis nasci possit, respiciendum, quia facile spurius pro legitimo, sed falso, haberi posset; sed potius examinare oportet *qualitatem foetus*, an nempe is adultior et maior sit, quam qui a tempore nuptiarum, vel durante coniugio, conceptus esse queat. Si enim perfectus, maturus, et nonimestris statura, attamen ante nonum mensem, ac praemature tempore, scilicet VIto vel septimo post nuptias mense natus est; indicium praebet sufficiens, illum ex
antici-

anticipato concubitu conceptum, ideoque non legitimum esse. Ad alteram vero quaestionem quod attinet, quo scilicet tempore ad hereditatem idoneus nascatur; discrepant auctores. Alii enim sufficere dicunt, dummodo *vivus* edatur. Ita CARPZOVIVS (aaaa), partui V vel VI mense nato, etiamsi nondum perfectus, vivo tamen, hereditatem deferendam censuit. Huius etiam sententiae patronos et examen habet WILDVOGELIVS (bbbb). Hac ratione partus *legitimus* conveniret cum *vivo*. Quoniam tamen sunt, qui secundum leges, l. 12. ff. de stat. homin. l. intestat. §. 12. fin. de suis et legit. L. 3. C. de posthum. hered. non nisi septimestrem et vitalem partum pro legitimo herede admittant, et abortivum proprie dictum excludant; ideo *legitimum* tunc cum *vitali* partu; *illegitimum* vero cum *abortivo*, et non *vitali*, convenire, intelligimus.

§. XXIV.

Quomodo conveniant cum perfecto et maturo.

Reliquum est, ut doceam, quomodo *partus perfectus et maturus cum vivo aut vitali conveniat*. Equidem vulgo perfectus et maturus pro uno eodemque habetur, et TEICHMEYER (cccc) perfectum ita definiit, ut alii maturum et naturalem solent. MARTIANVS (dddd) autem notabilem inter utrumque differentiam intercedere statuit, eandemque similitudine, a seminibus fructibusque petita, illustravit. Sicuti enim poma, si iustam partium magnitudinem et conformationem adepti sunt, perfecta quidem, ast nondum matura sunt, nec, nisi vi quadam et violento modo avellantur, a stipite paullatim exsiccati sponte decidunt, donec solis calore diutius excocta

aaaa) In decis. forens. P. III. Constit. XVII. Defin. 18.

bbbb) loc. cit. §. XII. p. 15. 16.

cccc) loc. cit. Cap. IX. Quaest. V. p. 52.

dddd) In Magno Hippocrate, Comment. in libr. de natura pueri, p. 31. 32.

cocta maturescant: pari modo foetus, quod ad membrorum numerum et organicam structuram attinet, *perfectus* quidem esse potest, *ast nondum maturus*, nisi tempus gestationis *naturale* compleverit, et ex lege et ordine naturae exitum ex utero quaesiverit, membrisque suis satis obfirmatus prodierit, ut aërem et alimenta extra uterum melius ferre, certiusque adlescere, valeat. Has ob causas foetus, V vel VI mense natus, quia organa omnia habet, *perfectus* quidem dici posset; *ast* quoniam illa adhuc nimis mollia, exigua, et *respective imperfecta* sunt, septimestrem et octimestrem pro *perfecto*, nonimestrem autem et decimestrem pro *maturis*, habendum esse statuunt. Idcirco *perfectus* partus cum *vitali*, eoque minus rariusque tali, *maturus* autem cum *maxime vitali et naturali* partu communicat.

§. XXV.

Non inutile erit, remedia quaedam et modos annecte-
 re, quorum ope partum vitalem a vivo, non vitali, imper-
 fecto, immaturo, illegitimo, abortivo etc. dignoscere possi-
 mus. In antecedentibus quidem, nimirum tam in signis
 vivi et vitalis, (§ XIV) quam in descriptione naturalis,
 legitimi, perfecti et maturi, (XXII, XXIII, XXIV) indicia
 quaedam praelibavimus. Ut autem cognoscamus, quibus
 permittendum sit, in ista inquirere criteria, aut testimonium
 de iisdem iustum certumque exhibere; non dubito affirmare,
 non solis mulierculis, nec obstetricibus tantum, illud nego-
 tium relinquendum esse. Quamvis enim peritae quaedam
 obstetrices, ex frequenti experientia et observatione, aliquas
 partuum differentias allegare norint: attamen, quia paucae
 admodum, si quidem ullae, sunt, quae singula atque prae-
 cipua dignoscendorum foetuum indicia calleant; satius erit,
 Medicis, hac in re bene versatis, inspectionem infan-
 tum

tum recens natorum committere. Quod enim BOHNIVS (eeee) de obstetricum testimonio, in causis fonticis infido, generatim pronunciavit, id etiam hac in re locum habere quodammodo potest: *In rebus, inquit, alicuius momenti, et ubi plus perspicacitatis atque peritiae opus, obstetrices solae, sine Medicis, nec ad inspectionem, nec ad renunciationem, admittantur, iisve nunquam, nisi Medici cuiusdam periti, aut integri Collegii, assensus accesserit, fides habeatur.* Quamvis autem certa et definita mensura magnitudinis, aut ponderis, qua foetuum aetatem secundum certos diversosque menses metiri liceat, definiri haud possit; cum alter infans altero, etiamsi aetate haud impare, natura sua maior statura, vel minor, non raro deprehendatur: nihilominus tamen non modo KERCKRINGII (ffff) modulum, quo magnitudinem in sceletis foetuum, singulis mensibus natorum, eleganter et sollicitate delineavit, plurimum sequi expedit, sed etiam signa conceptionis praegressa probe examinanda, ut videamus, an tempus illud cum habitu et statura infantis conveniat, aut discrepet. Cavendum etiam, ne soli dierum numero, quo vitalem nasci posse auctores diversimode statuunt, inhaereamus, sed foetus qualitatem, eiusque vivacem indolem, bene inspiciamus.

§. XXVI.

Utilitas
huius dis-
quisitionis
in Medi-
cina.

In limine huius dissertationis promiseram, me sub finem eius utilitatem praesentis disquisitionis attingere velle: breviter itaque monstrabo, quem usum tam in Medicina, quam in Iurisprudencia, praestare queat. Medici enim sequentia theoremata facile inde colligere poterunt. Confusionem partus

eeee) De offic. Med. Part. II. Cap. III. p. 569.

ffff) De osteogenia foetuum.

tus vivi et vitalis, et promiscuam verborum istorum permutationem sollicitè oportet evitare, ne aut proximum ignominia afficiamus, aut in bona eius simus iniurii. Hippocrati, octimestrem non vitalem pronuncianti, haud subscribendum. Astrologis etiam vanitates et ineptiae suae relinquendae, quibus foetum singulo mense alii planetae subiectum esse somniantur. Nec audiendus AMMANNVS, (gggg) ubi omnes, qui ante, vel post, IX aut X mensem nati sunt, pro illegitimis habet, id quod generatim admitti nequit, si sensu iuridico legitimum hic supponas; si vero sensu medico illum admittas, et pro partu naturali et maturo assumas, concedendum. Quod autem robur viri, et vigor atque iuventus feminae, partui anticipando, eidemque ante tempus naturale maturando, faveant, id experientiae fidae haud respondet, sed frustra ad defendendam malam causam a nonnullis allegatur. Quamvis etiam imbecilles feminae interdum vegetos infantes edant, nec omnis morbus foetui aperte noceat; fieri tamen potest, ut femina, graviore morbo affecta, serius pariat, si quando naturale foetus incrementum eiusque perfectio, ex morbo, vel alia causa, sufficientem nutritionem impediente, interceptum est, unde partus quidam serotini non omnino pro illegitimis censendi. Menses modo Solares, modo lunares, in tempore gestationis et partus definiendo subintellexisse Hippocrates videtur. Error calculi gravidarum saepius oritur ex computo, a mensibus subsistentibus ducto. Relatio temporis conceptionis et partus melius certiusque ex inspectione perfectionis et maturitatis infantis instituenda. Nam non ad tempus gestationis, (quia saepe dubium,) sed ad foetus conformationem et integritatem, respiciendum. Maior cura in servandis minus vitalibus habenda, nec ideo negli-

gendus octimestris, ac si natura haud vitalis esset. Sectio caesarea in foetu non vitali, licet vivo, frustraneus labor est, nisi forte baptismi necessitatem urgeas; vitales autem et vivi, praesertim e matre mortua, omnes excindendi. Distinctionem inter foetum animatum et inanimatum tam e Iure, quam e medicina, tollendam esse, gravibus adstruxit rationibus ALBERTI (*hhbb*). Et vere LVCRETIVS cecinit: *Quandoquidem nequeunt vitaliter esse animata.* In decernendo infanticidio Medicus imprimis eo respiciat, utrum foetus non tantum vivus, sed etiam an vitalis fuerit? Non vitalis, asseverante ZACCHIA, servari, nisi per miraculum, nequit. Pulmones foetuum, in aqua natantes, (si quidem aër non ab adstantibus aliis hominibus in os infantis inflatus, nec per putredinem ingeneratus est,) probant quidem, foetum fuisse vivum, sed ex hoc experimento non absolute sequitur, eundem simul extitisse vitalem.

§. XXVII.

Vfus in
iurispru-
dentia,

Vberiore *usum in iure* praebet haec quaestio medico-legalis. Quantum enim ad hereditatem transferendam, testamentum et donationem rumpendam, successionem in feudis acquirendam, itemque ad famam parentum, et legitimam honestamque infantum nativitatem, porro ad divortium, poenam aut erogandam, aut declinandam, ad arcendos denique, vel admittendos in opificum societatibus liberos, vel ad alia damna inferenda, aut elidenda, faciat, non opus est, multis comprobare exemplis et testimoniis, cum partim ex antecedentibus haec pateant, partim facili negotio per rationem possint erui. Nec mearum partium est, haec amplius investigare, quae proprie ad ICtos spectant.

ant. Maximi vero momenti causam esse, vel inde con-
 iicimus, quoniam non tantum fama et bona, sed etiam vita
 ultimumque supplicium ab ista partuum differentia interdum
 dependet, et iustitiae vindici modo gladius iniqua ratione
 e manibus extorqueri, modo illa ad vindictam iusto rigi-
 diorem inde incitari potest, nisi partuum vitalis et vivi in-
 dolem bene distinxeris. Si enim infans, vivus quidem,
 at non vitalis, clanculum nascatur; puerpera, quae scien-
 ter aut dolose neque abortum promovit, neque violentas ma-
 nus partui intulit, non pro infanticida habenda, nec capite
 mulctanda venit, etiamsi non tam committendo, quam
 omittendo, peccasse videatur. Cum enim talis foetus in vita
 fervari non potuisset, si vel omnibus vitae foetus ser-
 vandae auxiliis instructus fuisset; mitiorem utique et extra-
 ordinariam poenam irrogandam esse constat. Hinc non mo-
 do *Const. Crim. Caroli V (iiii)* ad poenam capitis requi-
 rit, ut infans perfectus et vitalis sit, sed etiam *KRESSIVS*
(kkkk) de infante non vitali laeso statuit, extraordinariae
 et arbitrariae poenae locum esse. Aliter sentiendum, si
 quaedam clam ediderit vitalem. Tunc enim tam commit-
 tendo, quam omittendo, peccasse videtur. Quin imo illa,
 quae abortum dolose et studio procuravit, etiamsi nec vi-
 vum, nec vitalem, partum remediis abortivis expulerit,
 veri nihilo minus infanticidii rea manet, sicuti celeberr. *IVN-*
CKERVS (llll) nuper docuit. Constitutio enim illa Sixti V.

iiii) Articulo CXXXI.

kkkk) In Commentar. in Constit. Crim. Caroli V. Not. ad Artic. 131.
 p. 471.

llll) In diff. de canone: quod non sit homicida, quae abortum pro-
 curet, antequam anima corpori sit infusa.

Pontificis Rom. (*mmm*) qua omnes , abortum malitiose procurantes , sive is animatus , sive inanimatus , formatus vel informis , fuerit , pro veris homicidis habendos esse statuit , fundamentis veris genuinisque medicis innititur ; licet successor eius , GREGORIUS XIV , (*nnnn*) ex nimia indulgentia istam rursus sustulerit. Denique iura Saxonica (*oooo*) infantem vitalem requirere videntur , ut tota hereditas ad parentes traduci possit , dum sonorum vagitum poscunt , (*dass das Kind die 4. Winckel oder Ecken beschrieben haben solle,*) qualem sonum non vitalis edere vix potest.

§. XXVIII.

Conclusio. Varios quidem errores , ex neglectu differentiae partus vivi et vitalis commissos , possem annectere ; at vero , quia ex antecedentibus utilitatem et necessitatem utrumque partum distinguendi satis comprobavi , ideoque proposito themati illustrando pro virium mearum tenuitate operam dedisse confido , atque ICTIS relinquo ea , quae ex hoc theoremate ad emendationem quarundam legum iuris facere posse intelligant. DEO autem TRINVNI pro praestita opera gratias ago humillimas.

mmmm) In Bullar. magno , Tom. II. p. 648.

nnnn) Ibid. pag. 709.

oooo) In speculo Saxon. et Land-Recht , Artic. 33. Lib. 3.

Corrig. Pag. 29. lin. 12. pro *quintum* , leg. *quartum*.

NOBILISSIMO DOM. CANDIDATO

S. P. D.

D. IO. NIC. WEIS. P. P.

H. T. ACAD. RECTOR.

Amplissimum certe campum discendi ingreditur, qui artis salutaris studio sese dicare, in animo habet. Non enim tantum in rebus medicis bene versatum esse oportet; sed etiam in dogmata iurisprudentiae, praecipue illa, quae rationes suas decidendi ex fundamentis medicinae mutuuntur, sedulo excurrere, ac iudici, sententiam laturo, auxiliatrices manus porrigere aliquando debet. Bene itaque recteque fecisti, mi BAVMGAERTNERE, quod ex illis thematibus, quae speciminis inauguralis loco TIBI elaboranda proposueram, elegeris illud, quo non tantum insignem in arte nostra peritiam, sed etiam medicinae legalis et forensis doctrinam, satis comprobare potueris. Gratulor hos ausus, quibus utramque medicinae partem te non leviter tetigisse monstras. Gratulor insimul optimo PARENTI TVO, VIRO
IVRIS

IVRIS CONSULTISSIMO atque DOCTISSIMO, quod fili-
um, paternam iuris scientiam cum Medicina
coniungentem, honoribus Academicis proxi-
me ornandum, amplecti possit. Fac itaque,
mi Amice, citato cursu pergas, non modo
ad amplificandam, quam hac in Musarum se-
de obviam habuisti, sanandi scientiam, sed
ut aliis etiam cumulatius honoribus laborum,
quos sustinebis, fructus decerpas. Vale!
Dabam Altorfii, d. II. Ian. cl^o l^o ccxxxvii.

Vivi et vitalis quae sint discrimina partus,
BAVMGAERTNERE, graui cum ratione
doces.

Vt TIBI, quam tua nunc pariet solertia,
laurus

Vitalis uireat tempus in omne, precor.

Nobilissimo DOMINO CANDIDATO
paucis hisce gratulatur

D. IO. IAC. KIRSTEN. P. P.

H. T. DECANVS.

BAVM-

BAUMGAERTNERE, TVI *quem*, Praeſtantis-
ſime, *docti*

Non imam partem certaminis eſſe uolebas:

En adſum promptus, qui conferat arma, paratus.

Non hoſtili animo ſurgo, ſed pectore amico,

Virtutiſque TVAE uideor ſpectator adeſſe.

ſpectator tantum? Minime, ſed uerus amator

Doctrinaeque accedo TVAE, plauſorque recedo,

Atque eius, ueniet qui mox TIBI, cultor honoris.

Praenobiliffimo atque Doctiffimo

DOMINO CANDIDATO
ſummos in medicina honores
proxime impetrandos gratu-
latur

IOH. IAC. BAIER. Oppon.

O Do hoggi un Rimbombo tutto gravido d' applausi che porta seco, spinto dalla Fama stessa Ambasciadrice delle di lei Glorie, contenti, honori, e palme; Vedo con mio gran Godimento uscir da un Giardino cosi ben coltivato, e c' ha sempre prodotte piante scielte, e rieke de' frutti i piu rari, un Rampollo, il quale cumula di nuovi Lustri l' Eccellente Tronco che lo formò. Mi volgo à V. S. stimatis.^{mo} Mio Signore, che vedo in questo Di Salire ad una Dignità tanto sublime, ornamento in vero, meritato dalla sua virtù, e da tante altre belle Doti, come un Sole il quale sparge i suoi lieti raggi non solamente qui frà di noi, ove li riceve, mà sia alla Città sua natia, la quale coll' unire l' allegrezza di tutta la nobil di lei Casa, aspetta el gradito momento di congratularla, come fò qui io pure, d' un successo tanto insigne.

Non isdegni, Signore, questi miei animati inchiostri, che partono dalla sincerità d' un Cuore che vive tutto per lei.

D. B.

Q Vae TIBI doctrinae tribuuntur praemia, AMICE,
Haec TIBI sint, toto, prospera, corde precor.

HONORI
PRAENOBILISS. ET CLARISS.
DOMINI DOCTORANDI

HOC
OBSERVANTIAE
MONUMENTVM

^P
C. A. S. G R V N E R.

COBURGENS.

PHIL. ET MEDIC. CVLT.

OPPON.

Monfieur!

Monfieur!

ON ne feroit ignorer, et les favans mêmes conviennent, que, non obftant les veilles, et les peines employées par beaucoup de Gens pour mieux faire éclater leur capacité, et s'acquérir par ce moyen, comme un bien propre, l'applaudiffement de tout le monde, ont néanmoins été saifis d'une noble Crainte à la vûe de ceux, qui devoient s'opposer par des Argumens, quelques fois fort - émpetrès, et très - rusès, à leurs thèses incomparables. Vous n'êtes pas de ce Nombre, Monsieur, car je remarque en vous, avec un plaisir extrême, une généreuse presence d'Esprit à combattre vos aimables adverfaires, par les quels vous mettés aujourd'hui votre vertu à l'Eprouve pour donner un plus grand effor à la nouvelle Dignité, que vous allés recevoir. Je vous felicite, en mon particulier, du profond de mon Ame, Monsieur, de ce que vous venés de cueillir dans cette mémorable journée, les beaux fruits dont une diligence assiduë vous a enrichi, des fruits dis - je dignes de l'arbre dont vous sortés. D'ailleurs votre départ m'est beaucoup sensible, je l'avoüe, mais en considérant les belles et admirables dépouilles, que vous allés emporter de cette docte et fameuse Pepiniere, me tient lieu de consolation, et doit en quelque maniere adoucir l'amertûme, que votre separation me va causer.

Agrées cependant, Mon cher Monsieur, les sinceres expressions de celui, qui est et sera toute sa vie pour vous et pour toute votre illustre famille avec une estime inalterable.

E. E. IHL. Opposant.

So ist's ; daß muntre Fleis und eifriges Studiren,
 Nach langer Nächte Mühsamkeit
 Uns endlich aus der Dunkelheit
 Zum hellen Ehren-Tempel führen.
 Dies zeigt DERN edles Beyspiel an.
 Was wunder nun , daß Meditrine
 Heut ihren Schmuck DERN angethan,
 Damit DERN Fleis ihr künftig diene.

Mit diesen geringen Zeilen wolte dem
 Hochedlen Herrn Doctorand
 seine schuldiaste Ergebenheit be-
 zeugen, Dessen ergebenster

Johann Christoph Weis/
 Philos. et Theol. Stud.

